

AAN

DATUM 20 februari 2006

ONS KENMERK z2004-0850

CONTACTPERSOON

070-3811300

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP OV-chipkaart

Geachte,

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) houdt zich al geruime tijd bezig met de ontwikkelingen rond de OV-chipkaart aangezien het gebruik van deze kaart tot grootschalige verwerkingen van persoonsgegevens zal leiden. Door het gebruik van de kaart ontstaan bij de vervoerders gegevens over de trajecten en de tijden waarop is gereisd.

Het bedrijf Trans Link Systems (TLS), de organisatie die is opgericht om het systeem te realiseren, zal beschikken over de gegevens van alle gemaakte reizen bij alle vervoerders, de vervoerders beschikken alleen over gegevens over de 'eigen' reiziger.

In overleg dat met TLS en NS is gevoerd heeft het CBP toelichtingen gegeven op enige belangrijke eisen die de WBP aan verwerkingen van deze gegevens stelt.

Alhoewel het CBP zich realiseert dat nog niet alle beslissingen rond de inrichting van het OV-chipkaartsysteem definitief zijn, wil het nu al aangeven dat het zich niet in alle opzichten kan vinden in de voorgenomen implementatie ervan: in het huidige plan komen de gegevens over individuele gebruikers van een op naam gestelde OV-chipkaart en over hun reisgedrag ter beschikking van vervoerders, ook in gevallen waarin het door de vervoerders beoogde gebruik niet is toegestaan. Het systeem dient zó ingericht te worden dat het functioneert in overeenstemming met de eisen van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Wanneer het systeem daadwerkelijk zal zijn ingevoerd, worden de aan het OV-chipkaartsysteem gerelateerde verwerkingen van persoonsgegevens getoetst aan de WBP.

Op twee punten wil het CBP zijn zorg met u delen: het gebruik door vervoerders van reisgegevens bij op naam gestelde OV-chipkaarten voor serviceverlening en voor marketingdoeleinden.

Reisgegevens in het kader van service

Naar het oordeel van het CBP bestaat er op voorhand geen reden om van iedereen alle reisgegevens voor langere tijd vast te leggen. Uitgangspunt moet zijn dat niet meer gegevens worden verwerkt dan strikt noodzakelijk is voor onderkende doelen. Daarbij is maatvoering essentieel: per doel moet vastgesteld worden of en onder welke omstandigheden het gerechtvaardigd is om een koppeling te kunnen leggen tussen reisgegevens en identificerende gegevens van een persoon.

Gegevens kunnen nodig zijn voor het verbeteren van service. Voor het verkrijgen van informatie voor algemene verbeteringen of bij vormen van dienstverlening die niet direct aan de kaart gerelateerd zijn, kan worden volstaan met gegevens op geaggregeerd niveau, dat wil zeggen met niet tot personen herleidbare gegevens. Daar waar het leggen van een koppeling tussen reisgegevens en personen onder omstandigheden nodig is, bijvoorbeeld bij de regeling Geld Terug Bij Vertraging, moet het leggen van onnodige koppelingen tegengegaan worden via technische voorzieningen (Privacy-Enhancing Technologies) en passende bewaartermijnen. Het is bijvoorbeeld niet zinvol om voor het genoemde doel reisgegevens te bewaren horend bij trajecten waarop zich geen vertragingen hebben voorgedaan.

Reisgegevens en marketing

Door gebruik van de OV-chipkaart ontstaan gegevens (onder meer over tijdstip en traject) over het reisgedrag van elke reiziger. Volgens het CBP mogen voor marketingdoeleinden in beginsel alleen reisgegevens op geaggregeerd niveau, dat wil zeggen gegevens die niet tot personen herleidbaar zijn gebruikt worden. NS claimt een gerechtvaardigd belang te hebben voor het gebruik van gedetailleerde gegevens over het reisgedrag van personen, maar stelt ook dat de beschikbaarheid van persoonsgegevens met een grote mate van detail hier niet noodzakelijk is. Naar het oordeel van het CBP is de noodzaak voor het op persoonsniveau verwerken van detailgegevens over het reisgedrag niet aangetoond. Bovendien heeft NS niet duidelijk kunnen maken waarom het gerechtvaardigd bedrijfsbelang prevaleert boven de privacybelangen van reizigers. Daarom dient voor reizigers die voor gebruik van hun reisgegevens geen toestemming hebben gegeven, de persoonlijke levenssfeer te prevaleren. Daarmee is het gebruik van gedetailleerde persoonsgegevens voor marktwerking alleen mogelijk na toestemming van de betrokkene (de opt-in variant).

De voorbeelden geven aan dat de voorgenomen inrichting van het OV-chipkaartsysteem kan leiden tot verwerkingen van gegevens op persoonsniveau die niet toegestaan zijn aangezien er geen grondslag zoals bedoeld in artikel 8 WBP bestaat.

Ook buiten de context van reisgegevens komt, in de huidige plannen, het zonder juridische grondslag gebruiken van NAW-gegevens voor. Verder verdienen de WBP-voorwaarden nog nadere aandacht bij onder meer het formaliseren van de diverse rollen bij het gebruik van gegevens (welke partij, TLS of een vervoerder, is waarvoor verantwoordelijk?) en het optimaliseren van de informatieverstrekking aan het publiek.

CBP-notitie 'Privacy en de OV-chipkaart'

Het CBP heeft zich uitgebreid laten informeren over de werking van het OV-chipkaartsysteem. Met de belangrijkste partijen die bij de introductie van de OV-chipkaart zijn betrokken, is regelmatig overleg gevoerd over de effecten die gebruik van de kaart kan hebben op de persoonlijke levenssfeer. Dit advies- en informatietraject is nu afgerond.

In de gesprekken met NS, en ook in de twee overleggen die het CBP heeft belegd met de OV-bedrijven en TLS, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en organisaties zoals de

DATUM 20 februari 2006
ONS KENMERK z2004-0850

Consumentenbond, de ANWB en ROVER is de visie van het CBP aan de hand van de notitie 'Privacy en de OV-chipkaart' aan de orde gekomen. In deze notitie worden enige WBP-eisen toegelicht in de context van het OV-chipkaartsysteem. De in de notitie uitgedragen visie acht het CBP essentieel voor de zorgvuldige omgang met gegevens over onder meer het reisgedrag van het publiek. U vindt de notitie als bijlage bij deze brief en op de website van het CBP.

De OV-chipkaart brengt meerdere voordelen met zich mee. Het CBP meent echter dat de voorgenomen implementatie ervan op onderdelen in strijd is met de WBP. Het CBP hoopt met deze tijdige communicatie van zijn standpunt eraan bij te dragen dat het product nog aangepast zal kunnen worden, zodat er bij de daadwerkelijke uitrol geen strijdigheid meer zal bestaan met de eisen van de WBP.

Indien u daar behoefte aan heeft is het CBP uiteraard tot nadere toelichting bereid.

Met vriendelijke groet,

mr. J. Kohnstamm
voorzitter